

A Fővárosi Ítéltábla a ... jogtanácsos által képviselt Budapest Főváros Önkormányzata (1052 Budapest, Városház u. 9-11.) felperesnek - a ... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (1011 Budapest, Fő u. 44-50.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2016. január 22. napján meghozott 4.P.23.929/2014/20. számú ítélete ellen az alperes részéről 21. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes marasztalását 135.960 (százharmincötezer-kilencszázhatvan) euróra és annak az elsőfokú ítéletben írt kamataira leszállítja.

Az alperest az általa a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség térítése alól mentesíti, és megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk, a le nem rótt 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket a felperes és az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### I n d o k o l á s

A felperes keresetében 237.930,60 euró tőke, valamint annak 2010. augusztus 14-től a kifizetés napjáig járó, az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 301. § (1) bekezdése szerinti kamatai és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 277. § (1) bekezdése, 313. §-a, 318. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján. Az alperesi szerződésszegést a támogatási szerződés 3.1., 5.4. és 8.1. pontjainak megsértésében látta megállapíthatónak. Hivatkozott arra, hogy a felperest a Cs. Konzorcium tagjai javára marasztaló 2010. július 23-án meghozott Vb/09288. számú választottbírósági ítélet ismeretében az alperes a támogatás általa vállalt 85%-ának folyósítását megtagadta. A választottbírósági ítélet pedig a teljesítésigazolást pótolja, az megfelel a 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kmr.) feltételeinek, így e rendelet 12. § (2) bekezdés j) pontja alapján az alperesnek a támogatási szerződésben vállaltakat teljesítenie kellett volna. A választottbírósági ítélet szerinti marasztalás a támogatási szerződésben meghatározott projekt megvalósulásával összefüggésben felmerült költség volt, és nem tartozott a 2061/2004. (III. 12.) Kormányhatározat szerinti el nem számolható költségek közé. Azzal, hogy az alperes a Kohéziós Alapból való kifizetést engedélyező vagy megtagadó Európai Unió Bizottsága által hozott határozat

nélkül megtagadta a teljesítést, megszegte a támogatási szerződést és a kárenyhítési kötelezettségének sem tett eleget.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperest marasztaló választottbíróági ítéletnek csak annyiban van a jelen perben jelentősége, hogy az tényként állapítja meg: a konzorciumi tagok felé a megbízási díj kifizetésének feltételeként szabott két ún. „mértődkő” már a megbízási szerződés megkötése előtt, a másik kettő pedig ugyanezt követően, de nem a megbízottak által lett teljesítve. Hivatkozott az 1164/1994. EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó 13/2003. EK rendelet 5. cikk (1) bekezdésére, és arra, hogy az itt meghatározott feltételek hiányában nem nyújtható támogatás. Nem jogos ok nélkül tagadta meg a teljesítést, hanem jogszerűen, a Kmr. 12. § (1) bekezdésének megfelelően. Nem tagadta, hogy a választottbíróági ítélet érdemével egyébként nem értett egyet.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek helyt adott, és kötelezte az alperest a felperes javára 2.173.350 forint elsőfokú perköltség megfizetésére is. Megállapította, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Ítéletének jogi indokolásában az 1994. évi LXXI. törvény 54. §-a, valamint a 2011. évi CLXI. törvény 6. §-a, továbbá a Kmr. rendelkezéseinek részletes ismertetését követően akként foglalt állást, hogy a kereset alapos.

Tényként állapította meg, hogy a felperes által a 2006. április 11-én kötött megállapodásban meghatározott „mértődkővekként” megnevezett feladatok ellenértékének kifizetésére kétszer is sor került a felperes részéről: először az azokat ténylegesen elvégző „ideiglenes mérnöknek”, majd a választottbíróági ítélet alapján a konzorcium tagjainak. A beruházás Kormányhatározat szerinti terveiben ez az összeg nem szerepelt és nem is szerepelhetett, ugyanis a kétszeres kifizetést nem lehet tervezett beruházás. Azt vizsgálta tehát, hogy a 237.930,60 euró többletköltség mint előre nem tervezett kiadás kinek a terhére esik.

A feleknek a 2004. december 2-án megkötött támogatási szerződés szerinti akarata azonban csak olyan mértékben érvényesülhetett, ahogyan azt a Kmr. megengedte, ugyanis szerződésük az e rendelet 2. § 16. pontjában foglalt szerződés. Ezt követően azt vizsgálta: a támogatási szerződés 8.1. pontjában írt feltételek teljesültek-e. Minthogy a választottbíróági ítéletben foglalt tényállást a felek a jelen perben elfogadták, megállapította, hogy a perbeli támogatott projekt keretében teljesültek a megbízási szerződésben meghatározott „mértődkővek”, ezért az alperest is teljesítési kötelezettség terhelte. Az alperes a Vbt. 58. §-a és a Bszi. 6. §-a alapján nem hagyhatta volna figyelmen kívül, hogy a választottbíróági ítélet alapján a felperest a mértődkővekként meghatározott feladatok teljesítése kapcsán kétszeres fizetési kötelezettség terhelte, és ez a felperesnek nem volt felróható. A választottbíróági ítélet szerinti marasztalási összeg tehát a Kmr. 4. § (5) bekezdésében írt előre nem látható költség volt. Az alperes jogelőde azonban a Kmr. 2. § (1) bekezdés 7. pontja szerinti tervezési feladatait nem látta el, és jogorvoslattal támasztható határozatot sem hozott. Mindez a Ptk. 313. §-a, 299. § (1) bekezdése, illetve 312. § (2) bekezdése szerinti kártérítési felelősségét megalapozza. Minthogy a felperesnek az alperes által biztosított forrásból kellett volna a választottbíróági ítélet szerinti marasztalást teljesítenie, a felperes más helyett fizetett. A közjogi, a Kmr. 4. § (5) bekezdésében írt tervezésben megvalósuló döntés meghozatalának, illetve a döntés Európai Unió Bizottsága elé terjesztésének elmaradása mint mulasztás alkalmas volt arra, hogy a felperes kára bekövetkezzen.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben kérte annak megváltoztatását és a kereset elutasítását.

Hivatkozott arra, hogy a felperes a támogatási szerződés 8.6. pontja szerint a támogatás összegéből való kifizetést csak a 2. számú mellékletben meghatározott teljesítés igazolással kezdeményezhette. A 16/2003/EK rendelet 5. cikk (1) bekezdése alapján azonban ennek feltétele volt, hogy ténylegesen felmerült és a projekthez kapcsolódó költségről legyen szó. Ez a feltétel viszont nem valósult meg, mert a mérőföldkövekként meghatározott feladatokat nem a Cs. Konzorcium teljesítette. A közreműködő, azaz az alperes jogelőde pedig a Kmr. 12. §-a és 31. § (2) bekezdése értelmében a számlák alapján a teljesítést nem engedélyezhette, a költségek támogatásként nem voltak elszámolhatók. Nem volt lehetőség, illetve szükség tehát az Európai Unió Bizottsága elé való beterjesztésükre. Az alperesi jogelőd magatartása nem volt jogellenes, illetve úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az alperes alaptalanul hivatkozik a 16/2003/EK rendelet 5. cikk (1) bekezdésében foglaltakra, hiszen 2010. augusztus 3-i, a választottbírósi ítéletet követően született válaszlevelében a jogelőde is erre hivatkozott, holott a rendelet már három éve hatályon kívül volt helyezve. Ezzel szemben az alperesi jogelődnek a Kmr. 40-43. §-ai szerint kellett volna eljárnia. A választottbírósi ítéletét az alperes jogelőde nem vonhatta volna kétségbe, hiszen az a 13/2003/EK rendelet 5. cikk (1) bekezdésének megfelelő, ellenőrzésre alkalmas dokumentum volt. Az Európai Unió Bizottságának határozata nélkül nem tagadhatta volna meg jogszerűen a teljesítést.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelmében bírálta felül, mert annak nem fellebbezett, első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése kisebb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Fővárosi Ítéltábla kiegészíti a következőkkel.

Az Európai Unió Bizottsága a perbeli beruházás támogatásáról szóló határozatát 2004. december 17-én hozta meg.

A 2004. december 2-i támogatási szerződés 3.3. pontja szerint a támogatási kérelmet a felperes állította össze, a 6.1. pontja alapján a Kohéziós Alapból való támogatás összege nem haladhatta meg a 304.662 eurót. A támogatási kérelem a 2004-es árszinten készült el. A többletráfordítások a szerződés értelmében nem háríthatók át a Kohéziós Alapra. Az igazolt olyan többletráfordítások, amelyeket nem a Kedvezményezett köteles viselni, 4:3 arányban oszlanak meg a központi és a felperesi költségvetés között. A 8.6. pontja alapján a támogatási összegből kifizetés a Kedvezményezett teljesítésigazolásával és két eredeti számlával kezdeményezhető. A 11.4. pont arról szól, hogy bármely szerződésszerű számla késedelmes teljesítésével kapcsolatos jogkövetkezmények azt a szerződő felet terhelik, aki ennek okozója.

A felperes és a konzorciumi tagok 2006. április 11-i megállapodását az alperesi jogelőd is ellenjegyezte. A felperes közreműködője az E. Kft. 2006. május 4-i nyilatkozatában jelezte, hogy abban olyan „mérőföldkövek” is szerepelnek, amelyeket még az ideiglenes Mérnök teljesített.

Az így kiegészített tényállás alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival csak részben ért egyet.

Az ítéltábla kiemeli, hogy a felperes a keresetét az alperes jogelődével kötött megállapodások (támogatási szerződés és pénzügyi lebonyolításra kötött megállapodás) megszegésére alapította. A bíróság a keresetet teljesítheti a megjelölttől eltérő jogcímen is, ha a per során hivatalbóli bizonyítás

lefolytatása nélkül az eltérő jogcímen való teljesítés feltételei megállapíthatóak. Az ítéletből azonban az elbírált jognak világosan és egyértelműen ki kell derülnie. A Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogerő hatás ugyanis ehhez fűződik. Az elsőfokú bíróság ítélete viszont - egyébként a peres felek jogi érvelése mentén - éppúgy tartalmaz az alperesi jogelőd szerződésszegésére, mint a hatályos jogszabályokat megszegő és a szerződéstől függetlenül is jogellenesnek minősülő magatartására vonatkozó megállapításokat. Az utóbbiak viszont - különösen a jogorvoslattal támadható határozathozatal, illetve az Európai Unió Bizottsága elé való kötelező előterjesztés hiánya - a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti felelősséget alapozhat meg.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a felperes által megjelölt jogcímből kiindulva bírálta felül, annál is inkább, mert a felperes és az alperes jogelőde közti támogatási szerződés a Kmr. hatálybalépése előtt született. A december 2-án létrejött erre a szerződésre a később hatályba lépett Kmr. előírásai e jogszabály záró rendelkezései (65-75. §-ok) értelmében a korábban kötött szerződésekre nem voltak alkalmazhatók. A felek jogait és kötelezettségeit pedig a támogatási szerződés, nem pedig az ennek pénzügyi lebonyolítása érdekében megkötött megállapodás határozta meg.

A támogatási szerződés 1.20. pontja értelmében támogatáson a Kohéziós Alapból az adott beruházás elszámolható költségeihez nyújtott, az Európai Unió Bizottsága által jóváhagyott mértékű hozzájárulást és a kapcsolódó állami finanszírozást kellett érteni, míg a támogatási szerződésen az 1.21. pontja alapján a 2004. december 2-án megkötött megállapodást, amelyre a 25.12. pont szerint a felek a Ptk. rendelkezéseit tekintették irányadónak.

A Fővárosi Ítéltábla jelentőséget tulajdonított a felperes azon saját perben tett nyilatkozatának (19. sz. tárgyalási jegyzőkönyv), amely szerint a perbeli kiadás nem tervezett, rendkívüli kiadás volt. Márpedig a támogatási szerződés szerint a Kohéziós Alapból való támogatás csak a felperes által összeállított kérelemben meghatározott költségekre és a határozatban foglalt összeghatárig terjedhetett ki. A támogatási szerződést kötő felek viszont gondoltak a Kohéziós Alapot nem terhelő többletkiadásokra is azzal, hogy ha azok nem a műszaki tartalom változására vagy a kivitelezési hiányosságokra vezethetők vissza és ezért nem a Kedvezményezettnek, azaz a felperesnek kell azokat viselnie, akkor 4:3 arányban oszlanak meg a központi és a felperesi költségvetés között.

Az előzőekben kifejtettekből az következik: a választottbíróság ítélete szerinti összeg, amelyet kizárólag a felperes teljesített, nem finanszírozható a Kohéziós Alapból. Az alperesi jogelődnek nem volt szerződéses kötelezettsége a Kohéziós Alapból való finanszírozás kezdeményezése, éppen ellenkezőleg. A peres felek a Cs. Konzorcium tagjaival a felperes által 2006. április 11-én megkötött szerződést - amiről az alperesi jogelőd is tudott, és azzal egyetértett - közösen tévesen értelmezték úgy, hogy az abban egy összegben 3.740.000 euró és áfa értékben meghatározott megbízási díj olyan tevékenységek ellenértékét is magában foglalja, amelyekre egyébként a felperes másokkal kötött szerződést és annak alapján teljesített is. Ezzel szemben a választottbírósági ítéletből az következik: a szerződéskötés után teljesítendő és abban vállalt szolgáltatás ellenértékének esedékességét határozták meg a szerződő felek a mások által teljesített „mérőldkövekhez” kötött teljesítéssel anélkül, hogy a mások által nyújtott szolgáltatást a konzorciumi tagoknak járó és az általuk elvégzett tevékenységhez igazodó ellenszolgáltatásban bármilyen szerepet is játszott volna. E szerződés felperes általi teljesítése nem volt az alperes jóváhagyásához kötött, tehát a felperes alap nélkül tagadta meg a teljesítést. Ebből viszont az következik: a támogatási szerződés 11.4. pontja alapján a késedelem jogkövetkezményeiért [Ptk. 301/A. § (2) bekezdés szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség] kizárólag a felperes felelős.

A felperes és a konzorciumi tagok között született választottbíróági ítélet a Pp. 4. § (1) bekezdése alapján a jelen perben eljáró bíróságot nem köti. Ez azonban csupán annyit jelent: a bíróság és egyébként az alperes sem köteles elfogadni a választottbíróági ítéletben foglalt jogerős és végrehajtható (Vbt. 58. §) döntést, valamint annak releváns jogi indokait sem. Azt azonban egyikük sem teheti meg, hogy a döntés jogi indokait az ítéletben foglaltaktól eltérően értelmezi. A konkrét választottbíróági ítélet jogi indokolásából pedig semmi esetre sem vonható le olyan, az elsőfokú ítélet indokolásában foglalt megalapozott következtetés, hogy a felperes a „mérőföldkövekként” meghatározott, egyébként nem a konzorciumi tagok által teljesített szolgáltatásokért kétszeresen teljesített volna. A felperes által ismert körülmény kellett, hogy legyen a 2006. április 11-én létrejött megbízási szerződés megkötésekor, hogy a „mérőföldköveknek” minősített szolgáltatások teljesítésével kívülálló harmadik személyeket, ún. ideiglenes mérnököket bízott meg ellenszolgáltatás ellenében. Erre utal a felperes képviselőjében tevékenykedett „Eljáró” ügyvezetőjének a 2006. május 5-én megküldött levele is (választottbíróági ítélet 7. oldal utolsó bekezdés). Ezért a logika szabályai szerint fel sem merülhet, hogy a 2006. április 11-én megkötött szerződésben olyan díj megfizetését vállalta volna a felperes, amelynek egy része kívülálló harmadik személyek szolgáltatásának ellenértéke lett volna. A választottbíróági ítéletnek a releváns jogi indoka éppen az volt, hogy az egyösszegű megbízási díj egy részének esedékessége volt a „mérőföldköveknek” nevezett események bekövetkeztéhez kötve, ami nem azonosítható a Ptk. 228. § (1) bekezdése szerinti a megbízási szerződés hatálybalépését befolyásoló feltételként, és egyben nem jelenti azt sem, hogy a megbízási díj esedékességének ilyen szerződéses meghatározása az adott szolgáltatás ellenértékének kétszeres teljesítését jelentené.

A választottbíróság ítélete alapján a felperes terhére megítélt költség tehát olyan, a támogatási szerződés 6. pontja szerinti, a perbeli beruházáshoz kapcsolódó többletráfordítás, amelyet egymás közt az alperes terhére 4:3 arányban kell viselni és amely nem hárítható át a Kohéziós Alapra. A választottbíróság által megítélt tőketartozásból az alperesnek tehát ennek megfelelően 135.960 eurót kell viselnie. Tekintettel arra, hogy a Ptk. 97. § (1) bekezdése alapján az alperest a kártérítési felelősség a költségvetését meghaladó mértékben is terheli, nincs jogi jelentősége annak, hogy a központi költségvetés ezt a kiadást tervezte-e, avagy sem. Az alperes marasztalásának jogalapja a szerződés teljesítésének jogos ok nélküli megtagadása, azaz a Ptk. 313. §-a, amelyre tekintettel a felperes a Ptk. 312. § (2) bekezdése alapján kártérítést és a 360.§ (1) bekezdése szerinti időponttól a Ptk.301. § (1) bekezdésének megfelelő késedelmi kamatot követelhet.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával részben megváltoztatta. Tekintettel arra, hogy a pernyerés-pervesztés aránya közt jelentékeny különbség nincs (a felperes 57%-ban lett pernyertes), a perköltség viselése felől a Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával akként rendelkezett, hogy felmerült költségeiket a felek maguk viselik. A le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket a felperes és az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. július 7.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.  
a tanács elnöke, előadó

. Benedek Szabolcs s.k.. Gáspár Mónika s.k.  
bíró

bíró

A kiadmány hitelűl: